

külön az északnémetek nevében is. Az üdvözléseket köszönve a vendégek között üdvözölte az elnök *Nemesszeghy, Ladislav*-t, aki, mint a Szlovén Erdészeti Egyesület elnöke, gyakori vendégünk és szorgos ápolója a jugoszláv és magyar erdészek közötti barátságnak.

A felszólalások során *Jérôme René* emlékeztetett az 1982. évi közgyűlésen tett javaslatára, amelyben az egyesület régi székházának emléktáblával való ellátását kezdeményezte. Az elnök ezt akkor magáévá tette, de a megvalósításhoz az elmúlt két év látszólag kevésnek bizonyult. Újabb javaslatára az elnök a kérdést szavazásra bocsátotta. Az egyhangú jóváhagyás az emléktábla létesítését közgyűlési határozattá emelte. Ugyancsak egyhangúlag fogadta el a közgyűlés az elhangzott beszámolókat, jelentéseket.

A közgyűlés előadásai

DR. HERPAY IMRE ELNÖKI MEGNYITÓJA:

„Régi adósságát törleszti az OEE, amikor Kecskeméten rendezi vándorgyűlését. Az adósság régi, mert 50 éve nem volt Kecskeméten vándorgyűlés, aztán az elmúlt évben volt 60 éve, hogy megszületett az alföldi erdők telepítéséről és a fásításokról szóló törvény. Azoknak a haladó gondolkodású erdészeknek az álma, akik az 1923. évi törvényt létrehozták, igazán csak most valósult meg. Az ország erdőterületének növelése azonban nagy méretekben csak a felszabadulás után történt meg. Különösen szép eredmények születtek ebben a megyében, és ez a harmadik legnyomósabb oka annak, hogy az évi vándorgyűlésünkre itt jöttünk össze.

Itt jöttünk össze, hogy visszatekintsünk az elvégzett munkára és nagy tisztelettel hajtsuk meg fejüket azok előtt, akik az új erdőket és a fásításokat létrehozták. A gazdaságpolitikát kialakító és irányító párt- és kormány-szervektől kezdve, a tudomány és oktatás hozzájárulásán át, egészen a csemetét ültető munkásig, mindenki kivette részét a történelminek nevezhető nagy feladatból. Nekik köszönhető, hogy amikor a fásításokról mint országépítésről beszélünk, akkor több évtizedes konkrét tényekre hivatkozva tarthatjuk tevékenységünket és célkitűzésünket népünk, a társadalom egésze elé.

Egyesületünk megalakulásától kezdve elsőrendű, fő feladatának tekintette az erdőgazdálkodás fejlődésének elősegítését. Kezdeményezéseivel és javaslataival ezt a célt szolgálta. Természetes kötelességünk tehát, hogy az eredményeket számba vevő visszapiillantással egyidőben előre is tekintsünk. Ezért kértük fel *Láng István* akadémikus elvtársat, hogy az agroökológiai potenciál várható fejlődését vázolja fel nekünk, különös tekintettel az erdősítésre és fásításra.

Az agroökológiai potenciál a teljes növénytakarót veszi számításba, így része az erdő is. Azt kell ismernünk, hogy a természeti környezet milyen maximális hozamokat tesz elérhetővé egy feltételezett technikai szinten. Napjainkban döbrentünk rá igazán, hogy a fát termelő erdő mint biológiai erőforrás, egyszerre nyersanyag-, energiaforrás és környezetvédelmi tényező is. Nehéz eldönteni, hogy ezek közül melyik fontosabb a társadalom számára. Arról azonban nem feledkezhetünk el, hogy az erdő mint erőforrás a felsorolt előnyöket a fafajtól és ökológiai viszonyoktól függően más-más korban nyújtja, és még a gyorsan növő fafajoknál is 15–30 év, a legértékesebb fafajainknál pedig 80–120 év telik el addig, amíg a nyersanyagtermelés op-

Első sor: Láng István ak. az MTA mb. főtthkára, dr. Villányi Miklós MÉM államtitkár, dr. Herpay Imre elnök, dr. Romány Pál megyei PB elsőtitkára, dr. Dobi Ferenc MEDOSZ főtthkár és dr. Soós Gábor MTESZ társelnök (Fotó Prág F.).

timumát eléri. Bárhogyan ítéljük is meg a termelési ciklus hosszát tény, hogy jelenlegi országos átlaga — tehát a gyorsan és lassan növő fafajok átlaga — 50 év, vagyis több évtized.

Az új erdők telepítése, a fásítás, az erdőfelújítás az erdőgazdálkodás hosszú távú céljait szolgálja, és magas szintű erkölcsi felelősségtudatot igényel. Ennek a munkának a jelenben csak terhei vannak, hasznosulását pedig meg sem érzük. Mégis, minden erdész, akiben él szakmájának szeretete, legszebb feladatának érzi az erdő létrehozását és felnevelését. Felelősségünk azonban kettős. Nemcsak a jövőről kell gondoskodnunk, hanem az elődeink által megtermelt fatömeg hasznosítása is a mi feladatunk.

Az egyre önállóbbá váló vállalati gazdálkodásban, a sokszor nehéz piaci viszonyok között, feszített helyzetben nem könnyű arról gondoskodni, hogy a több évtizedes munkával megtermelt nyersanyag egyrészt megfeleljen a keresletnek, másrészt a legnagyobb nyereséget biztosítsa. Mindannyiunk előtt ismeretes, hogy szakmánkban a közgazdasági elvek szerinti gazdálkodás az elmúlt időszakban nagy fejlődésen ment keresztül, és sok tekintetben felzárkóztunk más ágazatokhoz. Elismerés és köszönet illeti ezért a MÉM és az Erdészeti és Faipari Hivatal vezetését, amely ezt ösztönözte és mindazokat, akik ezt végrehajtották.

Persze, közel se lehetünk elégedettek, csak rugalmasabb gazdálkodással, az innováció és a műszaki fejlesztés minden lehetőségének kihasználásával felelhetünk meg a szigorú követelményeknek. Egyesületünk, célkitűzésének megfelelően a maga sajátos módszereivel segíti gazdálkodásunkat. Itt szeretném megemlíteni azt az aggodalmat, amely sokakban feltámadt a vállalati önállóság növekedése miatt. Attól félnek, hogy a rövid távú célok olyan mértékben kerülnek előtérbe, amely már a rablógazdálkodás lehetőségét ébreszti fel. Én úgy gondolom, hogy mi sem vonhatjuk ki magunkat abból az erőfeszítésből, amellyel ma az egész ország igyekszik fellendíteni gazdaságunkat. Az eredmény első jelei már láthatók is. Nekünk is meg kell tenni mindent, hogy a megtermelt nyersanyag jobban hasznosuljon. Ha ehhez járul hozzá a vállalati önállóság, akkor ez nem veszélyt, hanem előnyt fog jelenteni az erdésznek. Erdőterveink pedig — különösen az elektronikus adatfeldolgozás korában — megadják a lehetőséget a rablógazdálkodás kizárásához.

Erdőgazdálkodásunknak mindig is jellemzője volt, hogy rövid és hosszú távú célok egyszerre voltak jelen. A hosszú távú célok feladatainál, az erdőfelújításnál és erdőtelepítésnél merev fegyelemnek kell uralkodnia. Mivel a jövővel függ össze, ugyanennek kell uralkodnia a vágások tervezésénél is. A változó piaci kereslet szerint mennyiségi és minőségi hullámváz az egyes évek között mindig is volt, de az erdőtervek végrehajtásának ellenőrzésével ez határok között tartható. Rövid távú céljaink eléréséhez, a nyereséges gazdálkodáshoz pedig nagy mozgási szabadságú, rugalmas piacgazdálkodás szükséges.

Ma, amikor az erdők telepítéséről és a fásításokról emlékezünk, és Bács-Kiskun megye erdészeinek eredményeit ünnepeljük, kívánom, hogy fiaink és unokáink minél több és minél jobb erdő sorsáról vitatkozzanak majd a megyében, és olyan elismeréssel és köszönettel gondoljanak e kor erdészeire, mint ahogy mi tekintünk elődeinkre, akik az erdők telepítésével hozzájárultak a megye agrárkultúrájának felvirágoztatásához.”

*

KIRÁLY PÁL főtitkári jelentésében ugyancsak a közgyűlés helyszínének megválasztását indokolta. Részletesen ecsetelte az ország erdészetének Trianon utáni helyzetét, benne az alföldfásítási törvény megalkotását, majd elismerő szavakkal emlékezett meg annak végrehajtóiról. Szerénytelenség nélkül alapíthatta meg ennek során, hogy egyesületünk minden időben egyik élharcosa, mozgatórugója volt az erdőtelepítés, a fásítás, majd az országfásítás ügyének. Ezt követően tért rá a tulajdonképpeni beszámolóra:

„Az évfordulós megemlékezés után, amely egyúttal közgyűlési jelmondatunk magyarázata is kívánt lenni, már csak röviden térek ki belső egyesületi életünk fejleményeire. Úgy érzem, hogy két oknál fogva is megengedhető ez. Egyrészt szaklapunknak, „Az Erdő”-nek „Egyesületi Közlemények” rovatában hónapról hónapra részletesen tájékoztatjuk tagtársainkat az elnökség, az országos választmány, a 23 központi szakosztály és szakbizottság, valamint a 33 helyi csoport munkájáról. Másrészt a szövetség tagegyesületei fölött az állami felügyeletet gyakorló MTESZ országos elnökség végrehajtó bizottsága júniusban, több évre visszamenőleg, beszámoltatta egyesületünket tevékenységéről. A vb a jelentést köszönettel és elismeréssel vette tudomásul, s elrendelte minden MTESZ-tagegyesület számára történő megküldését azért, hogy az abban foglalt pozitív tapasztalatok más szakterületeken is hasznosíthatók legyenek. Úgy vélem, hogy ezt az információt megnyugvással veheti tudomásul a jelenlegi közgyűlés is abból a szempontból, hogy munkánkat az alapszabályokban lefektetett céloknak és az egyesületekre vonatkozó törvényes előírásoknak megfelelően, az MTESZ XIII. közgyűlésének határozatai és saját szakmai érdekeink szerint, megfelelő eredménnyel folytattuk.

Munkánk vezérfonalául a múlt évi közgyűlés óta eltelt idő alatt is ez a középtávú cselekvési programunk szolgált, amelyet 1982-ben határozott meg az országos választmány, és amelynek középponti gondolata az innováció, szakágazatunk korszerű megújításának társadalmi elősegítése. Az innováció központi programként való kezelésénél abból indultunk ki, hogy a magyar gazdaság jelenlegi helyzetében és azon az új fejlődési pályán, amelyre ráállt, fokozatosan kell támaszkodni saját belső erőforrásainkra, közöttük nem utolsósorban a műszaki-gazdasági értelmiség képzettségére, tudására, újító és feltaláló, kezdeményezőkézségére.

A fagazdaság VII. ötéves tervének műszaki-gazdasági koncepciója, amelyet elnökségünk a Faipari Tudományos Egyesület végrehajtó bizottságával közösen vitatott meg júliusban, bizonyította, hogy ez az elgondolásunk időszerű volt, sőt egyre időszerűbb. A következő években is csak erősen korlátozott mértékben számíthatunk a fejlesztés központi és importforrásaira, vállalatainknak maguknak kell további fejlődésük feltételeit megteremteniük. Nem csoda, hogy ilyen körülmények között a társadalom fokozott várakozással tekint a műszaki értelmiségre, joggal remélve, hogy a szocialista értelmiség megteremtésébe fektetett milliárdok meghozzák hasznukat. Az Országos Erdészeti Egyesületbe szerveződött erdőmérnökök, erdősztechnikusok, erdészek és más szakemberek, meg kívánnak felelni ennek a várakozásnak. Közismert azonban az is, hogy a válságos évek társadalmi problémákat, feszültségeket is felszínre hoztak, főként az értelmiség vonatkozásában. Ezért egyesületünk is készséggel kapcsolódott be az év elején abba a problémafeltáró és javaslattevő tanulmánynak az összeállításába, amely felsőbb irányító szervek számára kívánja megbízhatóan bemutatni a műszaki értelmiség helyzetét, gondjait és javaslatokat vet fel a feszültségek levezetésére. Az MTESZ részéről (amely a XIII. közgyűlése óta állandóan felszínen tartja a műszaki értelmiség problémáinak az orvoslását) az agrárértelmiség vonatkozásában a szakmánkat és az ott dolgozókat jól ismerő *dr. Soós Gábor* államtitkár elvtárs, a Magyar Agrártudományi Egyesület elnöke, a szövetség társelpőke fogta össze ezt a munkát. Ennek keretében igyekeztünk kiemelni azokat a speciális nehézségeket, amelyek az erdészeti értelmiség sajátosságai.

Az innováció konkrét előbbrevitele érdekében létrehoztuk az elektronikai koordinációs bizottságunkat, az elektronikának a szakma területén történő, gyorsabb és szélesebb körű elterjesztése érdekében. Mi is valljuk ugyanis, hogy napjainkban az elektronika az általános fejlődésnek az a döntő láncszeme, amely maga után húzza a gazdaság, a tudomány, a társadalom egészének fejlődését. Létfontosságúnak tartjuk a vállalatirányítás, a termelőszközök és -technológiák, a vállalati infrastruktúra terén való széles körű elterjesztését (helyel-közzel már beleértve ebbe a robottechnikát is), hogy a fejlett ipari országok fagazdasági vállalatainak a nyomában tudjunk maradni, sőt idővel fel is tudjunk melléjük zárkózni. Tárgyilagosan megállapíthatjuk egyébként, hogy a magyar erdészet, mint annyi más alkalommal, ebben a tekintetben is (amint mondani szokás) eléggé „gyorsan vette a lapot” és éppenséggel nem áll utolsó helyen a szakmák sorában. Új bizottságunk létrehozása erősíteni, felgyorsítani, könnyebbé tenni kívánja ezt a megindult folyamatot. Egyben csatlakozást jelent az MTESZ elektronizálási programjához, amelyet az utóbbi évek egyik legjobb, legidőszzerűbb MTESZ-kezdeményezésének tartunk.

A szakma hazai és nemzetközi műszaki színvonalának együttes említése arra késztet, hogy röviden említést tegyek külügyi munkánkról, nemzetközi kapcsolatainkról is. Nagyon nehéz, bonyolult, munkaigényes területe ez tevékenységünknek, de közismerten nélkülözhetetlen, mert a legújabb információk nélkül műszaki haladásunk elképzelhetetlen. A legutóbbi közgyűlésünk óta öt szakmai csoport keretében, 224 külföldi szakembert fogadtunk tőkés országokból, az ebből származó devizabevételünk mintegy 2,5 millió forintnak felel meg. Új színfoltja külügyi munkánknak, hogy osztrákok, németek, franciák mellett svéd erdészek is megjelentek nyugati, illetve északi kapcsolataink palettáján, s elnöki szinten kapcsolatfelvétel történt a nor-

vég erdészegyesülettel is (amit egyébként már több tagtársunk szorgalmazott).

Természetesen ugyancsak nagyon fontosnak tartjuk a baráti szocialista országok erdészeti egyesületeivel a kapcsolatok ápolását, a hivatalos KGST-kapcsolatok társadalmi alátámasztását. Jelentős esemény lesz ezen a téren, hogy tíz év után, ismét hazánkban rendezzük meg a baráti erdészeti, faipari papír- és cellulózipari egyesületek vezetőinek kétévenként (ezután már háromévenként) esedékes tanácskozását. Az a tény, hogy a találkozó egyesületek körébe hazánkban is belekerült a papír- és cellulózipar, társadalmi síkon is jelzi azt a fokozatos integrációt, amely a fa komplex hasznosítása terén végbemegy, és amely hamarosan a papíripari mérnökök soproni képzésének megindításában is megjelenik.

Befejezésül feladataink, gondjaink közül is szeretnék egyet-kettőt a közgyűlés elé tárni. Az előttünk álló év fontos feladata lesz az MTESZ XIV. közgyűlésére való felkészülés és ennek kapcsán (de saját alapszabályaink szerint is) egyesületünk új vezetőinek megválasztása, előbb a helyi csoportoknál és a szakosztályoknál, majd központi szinten. Az MTESZ elnöksége az ezzel kapcsolatos irányelveket már megjelentette. Az MTESZ megváltozott társadalmi súlyát, az Elnöki Tanács decemberi határozatával társadalmi szerv rangjára emelését figyelembe véve (ami egyesületünkre is vonatkozik) korszerűsíteniünk kell legutóbb 1972-ben jóváhagyott alapszabályainkat is.

Ennél is nagyobb, tényleges gond azonban az, hogy hogyan szerezzünk érvényt a gyakorlatban ennek a megváltozott társadalmi státusnak. Hogyan találja meg egyesületünk a helyét a gazdaságirányítás rendszerének korszerűsítése közepette? Hogyan tudnak beépülni a szervezett műszaki értelmiség képviselői, üzemi csoportjaink vezetői a még nagyobb önállóságot nyerő vállalatok irányítótestületébe, a vállalati tanácsba? Hogyan tudják ott az érdekeket egyeztetni, az érdekelletéteket feloldani a döntésekben részt vevő más társadalmi szervek és dolgozórétegek képviselőivel? Hogyan tudja egyesületünk szervezetenként követni a fagazdaság esetleges makro- és mikroökonómiai változásait? Szövetségi és egyesületi szempontból döntő fontosságú, súlyos, de ugyanakkor izgalmas kérdések és szép feladatok ezek, amelyek helyes megoldása az egész társadalom fejlődésére befolyással lehet. Magyarország már nem egy alkalommal töltötte be a szocialista táboron belül a „politikai lombik” szerepét és bebizonyította, hogy nem mindig egy ország lélekszáma a döntő a széles körben alkalmazható pozitív példák produkálása szempontjából. Most a gazdasági rugalmasságot biztosító vállalati önrányítás, a vállalati szintű társadalmi öngazgatás fejlesztése lehet olyan feladat, amelynek helyes megoldása új perspektívákat nyithat hazánk s egyesületünk számára is.

Meggyőződésünk azonban, hogy minél jobban érvényesül majd a szervezeti decentralizáció a fagazdaságban, annál nagyobb szükség lesz a szakmai közéletben egyesületünk jelenlétére, működésére. Arra az egyesületre, amely több mint egy évszázada szakmai alapelveink letéteményese, minden történelmi korszakban az erdészeti szakemberek szemléleti és cselekvési egységének munkálója, a magyar erdész-társadalom összetartó ereje és amely ma is, holnap is, meggyőződéssel hirdeti egyik nem régi vándorgyűlésünk jelszavát:

„szakmánk egysége a jövőnk záloga!”.

*

KISS IPOLY, az ellenőrző bizottság elnökének távollétében terjesztette a közgyűlés elé az elmúlt évről szóló jelentést. Megállapította ebben, hogy az

egyesület alapszabályainak megfelelően dolgozott az elmúlt évben is. A demokratikus szellemű munkavégzés jól tükröződött a központi szakbizottságok, szakosztályok, s a helyi csoportok munkájában is. A tagdíjfizetési morál általában jó volt. A 4200 ezer Ft tervezett bevétel 4369 ezer Ft-tal teljesült, míg a 4139 ezer Ft tervezett kiadás 4232 ezer Ft-ban valósult meg. A tervezett 61 ezer Ft-nyi maradvány összege 137 ezer Ft-ra emelkedett. A bevételek 55%-át a rendezvények hozták, az egyéni tagdíj 19%-ot jelentett, a jogi 25-öt. A kiadások az 54%-nyi működési költségből, ezen belül 10%-ban az MTESZ részére történt hozzájárulásból, valamint 43%-ban a rendezvények költségeiből tevődtek össze. Az egyesület pénz- és vagyongazdálkodása az előírtaknak megfelelt, az egyesületi fegyelem jó volt. Értékelte a munkánkat a szövetségi ellenőrző bizottság is, gazdálkodásunkkal, működésünkkel kapcsolatban alapvető kifogás nem merült fel ennenk során.

A szakmai előadások

A közgyűlés hivatalos része után került sor a szakmai előadásokra és konferenciákra.

LÁNG ISTVÁN akadémikus, a magyar agroökológiai potenciál helyzetéről, az ezredfordulóig várható fejlődéséről tartott előadást. Különös tekintettel volt ebben az erdősítésre és fásításra. Emlékeztetett az 1978—1980. között végzett felmérés eredményére, amely szerint 2000-re az akkorinál 80%-kal nagyobb növényi produktum nyerhető az ország területén. Az 1981. és 1983. évek között újabb felmérés történt. Ez már a megtermelt biomassa komplex hasznosítási lehetőségeinek feltárására irányult. Ennek a felmérésnek eredményeiből a szakmánkat közelebből érintőt az előadó a következőkben foglalta össze:

„A fa alapvető hasznosítási területe a nyersanyag-utánpótlás. A fa mint nyersanyag felhasználható a népgazdaság nagyon sok területén, a bányaműveléstől a bútorgyártásig az építéstől a papíriparig.

A fa mint energiahordozó szintén jelentős szerepet tölt be. A tűzifát az emberiség ősidők óta használja tüzelésre és a főzéshez szükséges hőenergiát is ebből nyerték. A fejlődő országok nagy részében még ma is a tűzifa jelenti az elsődleges energiaforrást. Hazánk energiamérlegében 2%-ot jelent a tűzifa mint energiahordozó. Ez az arány a jövőben némileg csökkenni fog, mintsem hogy növekedjen. Ennek oka az, hogy a következő évtizedekben az országos energiamérlegben nagyobb növekedés valószínűsíthető az egyéb energiaforrásoknál, elsősorban a villamosenergia-termelésben mint a tűzifa előállításában és felhasználásában. Nemi túlzással azt is mondhatjuk, hogy a fa olyan értékes nyersanyag, amelyet kár eltűzeln.

Nemrég jelent meg a nyugat-európai országok integrációs szervezetének, az OECD-nek (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet) egy összefoglaló tanulmánya a zöld energiáról, »Érvek és ellenérvek a biomasszáról» címmel (OECD Observer, No. 128. 1984. május, 33—37. p.). A tanulmány bevezető gondolata nagyon tanulságos és elgondolkodtató megállapítással indul: »Egy olyan pillanatban, amikor az olajpiac viszonylag nyugodt, úgy tűnik, kevésbé sürgős az alternatív források, például a biomassa fejlesztése. Ez azonban rövidlátó megközelítés. Mindamellet a biomassa energetikai célú felhasználása egy másik összefüggésben is fontos — a mezőgazdasági túltermelés okozta fölösleg levezetésének lehetőségét is jelenti.»